

ДЖОН ПАЙПЕР

ЗЛО

ТРИУМФУЄ ТА
ПРОГРАЄ

Як встояти у випробуваннях
останніх часів

Переклав Остап Гладкий

Київ
2023

УДК 27-42
ББК 86.37-43
Я 54

Перекладено за виданням:

John Piper Spectacular Sins

Crossway
Wheaton, Illinois 60187, USA

Джон Пайпер

П 12 Зло тріумфує та програє;
пер. з англ. Остап Гладкий – К.: Єфетов О.В., 2023. – 136 с.

ISBN 978-966-8795-66-4

Будь-які, навіть найбільш кричущі, гріхи в історії людства Бог неминуче обертає на добро, змушуючи зло до самогубства, аби це також сприяло вселенській славі Ісуса Христа. Автор, відомий письменник і проповідник, ставить за мету зміцнити нашу віру в добро, милосердя, мудрість та силу Бога не просто посеред лиха, а й навіть у тих гріхах, що вилетені у тканину цього лиха. Він показує, як Писання беззаперечно доводить нам, що гріхи і страждання ніколи не лишалися осторонь верховної влади та безмежної мудрості Бога, але завжди були частиною Його досконалого плану й благої волі.

УДК 27-42
ББК 86.37-43

В оформленні обкладинки та внутрішніх сторінок книги використана репродукція картини Мікеланджело да Караваджо «Христа беруть під варту», 1602. Оригінал знаходиться в Національній галереї Ірландії, Дублін; перебуває у суспільному надбанні; PD-1923

This edition published by arrangement with Crossway, a publishing ministry of Good News Publishers. All rights reserved.

ISBN 978-966-8795-66-4 (укр.)
ISBN 978-1-4335-0275-0 (англ.)

© Видавнича група «Нард»,
видання укр. мовою, 2023
© Desiring God Foundation, 2008

ВІДГУКИ ПРО КНИГУ

Нам вкрай важливо усвідомити Божий замисел стосовно таких речей, як існування та роль зла на нашій планеті. Інколи здається, що вся земля занурилась у суцільне зло, і з його прірви, ймовірно, не вдасться вийти нікому й ніколи. Але це далеко не так. Автор книги яскраво та переконливо доводить, що зло засуджено, приречено й воно тимчасове. Над всесвітом царює Верховний правитель – Ісус Христос. Він є Абсолютом істини, життя, мира та любові.

Раджу прочитати цю книгу всім служителям, усім щирим християнам. Це сприятиме зміцненню віри та сміливості у звіщенні перемоги Христа над злом. Адже Йому належить останнє слово в історії людства.

– **Михайло Паночко**, єпископ, старший пресвітер
об'єднання Церков ХВС Чернівецької області

Я хотів би прочитати цю книжку на початку свого християнського шляху, коли через власне недосконале уявлення про повновладдя Боже ще не був готовий до правильного сприйняття лиха в цьому світі. Тепер як молодий пастор я радо передаю своїй пастві цю книжку, що дасть їй змогу бачити й звеличувати Бога навіть у стражданні.

– **Даррін Патрік**, пастор церковного об'єднання
«Шлях», Сент-Луїс

Пастори, подбайте про те, щоб ваші люди прочитали цю книжку! Я не знаю нікого, хто розглянув би питання

взаємозв'язку людського гріха і повновладдя Божого так зрозуміло, як це зробив Джон на її сторінках.

– Ренді Поуп, ПАСТОР ЦЕРКВИ
«ПЕРИМЕТЕР ЧЕРЧ», ДУЛУТ (ДЖОРДЖІЯ)

Коли йдеться про голокості та інші страхіття, ми здебільшого припускаємо, що Бог стояв із зав'язаними руками, припертий до стіни. Ми вважаємо, що диявол сіє хаос, коли Бог не бачить; ми пояснюємо «хиби» Господа тим, що він неухважливо зняв свої руки з керма, коли трапилася трагедія. Але Джон Пайпер, спираючись на Писання, малює зовсім іншу картину; вона наснажить ваше серце, укріпить віру та поглибить розуміння «розмаху» повновладдя Божого.

– Джоні Ірексон Тада, ЗАСНОВНИЦЯ МІЖНАРОДНОГО
ЦЕНТРУ З ДОПОМОГИ НЕПОВНОСПРАВНИМ ОСОБАМ
«ДЖОНІ ТА ДРУЗІ»

Я мусив двічі прочитати цю книжку. Великі істини про повновладну мудрість і силу Бога, що викладені на цих сторінках, наповнили мене глибоким почуттям вдячності та цілковитої безпеки. Це річ безцінна – пам'ятати про Його всеосяжну могутність, і я не думаю, що зможу проповідувати так, як раніше.

– Матт Чандлер, ГОЛОВНИЙ ПАСТОР ЦЕРКВИ «ВІЛЛЕДЖ
ЧЕРЧ», ГАЙЛЕНД-ВІЛЛЕДЖ, ТЕХАС

Тріумф та поразка зла. Овва! Я ще ніколи не бачив, щоб ці слова стояли разом. І хто, крім Джона Пайпера, міг переплести їх зі словами про всесвітню, велику мету Христової слави! Цей чоловік весь час надихає мене на чимраз більше захоплення величчю Ісуса.

– Кріс Томлін, АВТОР І ВИКОНАВЕЦЬ ГІМНІВ

«Кволий світогляд народжує кволих християн» – цей рефрен раз у раз повторюється на сторінках цієї книги. Але у світогляді, що постає перед нами тут, немає нічого кволого. Автор наважується порушити одне з найбільш важливих для християн питань: «Чому гріх, страждання та зло існують у світі, де Бог має повну владу?» Таке відверте, біблійне та пастирське вчення про теодицею неабияк стане в пригоді нашому поколінню. Ці сторінки освятують найтемніші закутки християнського богослов'я.

– Рік Голланд, ВИКОНАВЧИЙ ПАСТОР У «ГРЕЙС КОМ'ЮНІТІ ЧЕРЧ», ДИРЕКТОР КОНФЕРЕНЦІЇ «РЕЗОЛВД»

Годі уявити всю велич розради повновладдя Божого, спершу не розглянувши його у світлі болю, страждання, зла та гріха. Цією невеликою книжкою Джон Пайпер підносить церкві дорогоцінний дар, показуючи, що занепад цього світу призначена нам на добро і врешті-решт прославляє Бога. Це біблійний і пристрасний заклик до цього покоління поглянути на Божий світ у світлі Божого слова. Хто має вуха, нехай слухає!

– Майлс В. Ван Пелт, РЕФОРМАТСЬКА БОГОСЛОВСЬКА СЕМІНАРІЯ, ДЖЕКСОН, МІССІСІПІ

*Присвячується Йосифу,
який своїм стражденним життям
і спасінням засвідчив:
«Ви змовилися проти мене на зло,
однак Бог повернув це для мене на добро».*

ЗМІСТ

Вступ. Життя в мінливі часи	9
<i>Коли зранене серце потребує залізного лому</i>	
1 Бог – владика над людським гріхом	19
<i>Що стоїть за цією книгою</i>	
2 Христос панує над усіма ворожими силами.....	31
<i>Усе створене для Нього</i>	
3 Падіння сатани та перемога Христа	41
<i>Чому Бог дозволяє сатані жити?</i>	
4 Фатальний непослух Адама та переможний послух Христа	57
<i>Як гріх Адама посприяв верховенству Христа</i>	
5 Гордість Вавилона і прославлення Христа	73
<i>Як Божий суд веде до радісного визнання Христа</i>	
6 Проданий Йосиф і Син Божий	83
<i>Як через рабство приходить спасіння</i>	
7 Гріховне походження Сина Давида	97
<i>Як Богочоловік став Царем Царів</i>	
8 Юда Іскаріот, самогубство сатани та спасіння світу	109
<i>Як Бог подолав гріх через гріх</i>	
Завершальна молитва.....	120
Подяка	125
Путівник для обговорення	127

ВСТУП

ЖИТТЯ

В МІНЛИВІ ЧАСИ

Коли зранене серце потребує
залізного лому

Ісус Христос, Який був на початку з Богом і *був* Богом (Івана 1:1), сотворив всесвіт. Він учинив це як рівний Богові Отцеві та як Його представник. «Усе *через* Нього постало» (Івана 1:3*; 1 Коринтян 8:6; Євреїв 1:2). І Він учинив це, щоб явити Свою славу: «У Ньому створене все... і *для* Нього» (Колосян 1:16). У Ньому і *для* Нього. Усе було сотворене Христом і для Христа. Син Божий, що став людиною, – Богочоловік, Ісус з Назарету – у досконалій згоді зі Своїм Отцем сотворив всесвіт, щоб явити всю повноту Своєї слави.

Ба більше – зі Своєю абсолютною владою Він утримує все у непорушній цілісності. «Він, будучи сяйвом слави та образом Його сутності, утримуючи все словом Своєї сили» (Євреїв 1:3). Як ця величезна сила, що здатна сотворити й підтримувати всесвіт, діє, аби явити славу Христа – це величезне питання нашого часу; втім, взагалі усіх часів.

Цитати зі Святого Письма наводяться переважно в «Сучасному перекладі» Рафаїла Турконяка (УБТ, 2011); в окремих випадках використовується переклад Івана Хоменка, що позначається () біля посилання. – *Прим. ред.*

Найбільший вияв Христової слави

Кульмінацією Христової слави є слава Його благодаті, коли Він повівся з людьми нескінченно краще, ніж вони на це заслужили, віддавши Себе заради вічної радості найгірших з грішників, що приймуть Його як свій найцінніший Скарб. І кульмінацією цієї благодаті стало вбивство Богочоловіка на околиці Єрусалиму приблизно 33-го року нашої ери. Смерть Ісуса Христа була вбивством. Це найкричущіший гріх з учинених будь-коли.

У визначальний момент людської історії найгірший гріх, що був учинений будь-коли, слугував найбільшому прояву слави Христа та отриманню дару Божої благодаті, здатної перемогти будь-який гріх. Бог не просто здолав зло на хресті – Він змусив зло служити подоланню зла. Він змусив зло вчинити самогубство через скоєння ним найгіршого злодіяння.

Злом є все, що протистоїть найповнішому вияву Христової слави. У цьому полягає його суть. У смерті Христа сили темряви доклали найбільших зусиль, аби знищити славу Сина Божого. Це була кульмінація зла. Але натомість виявилось, що вони лише підтвердили стародавнє пророцтво та зіграли роль, яку призначив їм Бог. І саме скаравши Христа на смерть, вони явили світові Його славу – ту саму, яку так прагнули знищити. Кульмінація зла призвела до кульмінації Христової слави. Слави благодаті.

Інший погляд на світ

Коли ви розумієте це та відчуваєте силу цієї події, то змінюється ваш погляд на світ. Я пишу цю книгу,

бо вважаю, що дні, які настають, потребуватимуть від послідовників Христа оновленого світогляду. Мені здається, що багато сучасних християн аж надто розніжені. Ми мало страждаємо в ім'я Христа. А тому читаємо Біблію, не шукаючи відчайдушно свідоцтв Божого тріумфу серед страждань і болю, а намагаючись натомість підвищити рівень наших особистих утіх.

Через те ми читаємо Біблію вибірково, висмикуючи то там то сям фрагменти, що відповідають нашим особистим потребам. Усе це нагадує лікаря, який забув, як виписувати антибіотики, бо всі навколо виглядають здоровими, а сам він десятки років призначав своїм пацієнтам лише відеозаняття з аеробіки, аби ті підтримували і без того гарну форму, та не мав й гадки про те, що епідемія вже стукає у двері. Або схоже на солдата, який давно не брав до рук зброї, тому що часи видаються начебто мирними, і він багато років займався добродійними справами і вчив дітей гратися.

Часи змінюються

Але часи змінюються. Наприклад, для 70 мільйонів людей з повоєнного покоління життя змінилося назавжди. Тепер воно їм здається дуже коротким. Колишня солодка ностальгія за шістдесятима для них оповита болем, адже ці улюблені ними часи вже є настільки далекими, що їх наповнює зовсім інший зміст: «ми вмираємо». Отже, кожне покоління сприймає послання по-своєму.

І вужчає не лише життя, а й світ. Нас оточують люди, яким християни не до вподоби. Тільки чудесне провидіння вберігає наші церкви від нападів. Потрібен лише час, щоб реальність, яка панує всюди у світі,

ЗЛО ТРИУМФУЄ ТА ПРОГРАЄ

прийшла також до нас. І весь цей час Христос кличе нас іти до *них*, любити їх, жертвувати заради них, нести їм Євангеліє. Велике доручення – не дитяча забава. Воно має ціну, і та ціна дуже висока.

У розніжений західний світ рано чи пізно прийде велике горе. І коли це станеться, які уявлення про Бога мають встояти? Де християни, готові до великих світових незгод? Де християнський розум і душа, що готові до майбутніх страхіть? Християн ослаблює кволий світогляд. А кволий світогляд народжує кволих християн. Бог не набуває належної вагомості в нашому житті. Він не сповнений страшною величию. Його повновладдя вторинне (у найкращому разі) порівняно з Його чуйністю.

Нам бракує Біблії

Чого нам справді бракує, так це Біблії. Тобто всієї Біблії – з її кров'ю та нутрощами, гріхами й страхіттями – і з розпростертою над усім цим величною рукою Бога. Це та сама рука, за помахом якої замерехтіли на небі зорі. Це рука, що дає й забирає життя. Рука, яка править усім. Усім. Нам потрібно знати великі речі про Бога. Це знання допоможе нам вистояти в часи руйнівних конфліктів та особистої катастрофи.

Зранене серце та залізний лом

Я усвідомлюю, що для багатьох ці речі здаються емоційно далекими та ніяк не пов'язаними з їхніми особистими стражданнями. Посеред тихих щоденних незгод подружжя й батьківства, самотності, недуги

чи депресії ми можемо сприймати всі ці розмови про велич Божу як спроби зцілити зранене серце залізним ломом. Я знаю, що Бог ласкавий, що спілкування з Ним дуже приємне і що серце відгукується тоді, коли до нього долітає тихий, ледь чутний голос. Я це знаю, і мені це до вподоби. Для мене Ісус Христос – безцінний друг.

Але також я знаю ще щось. Якщо, коли я ласкаво розмовляю з дружиною, хтось увірветься в наш дім і вб'є її та всіх моїх дітей, залишивши мене лежати на підлозі, стікаючи кров'ю, то мені знадобиться спосіб побачити світ, у якому існує не сама лише лагідність Божа. Якщо епідемія вигубить десятки тисяч моїх співгромадян і половину церковної громади, то моє психічне й духовне виживання залежатиме не тільки від безцінного дару близькості з Богом.

Грядуть катастрофи

Я пишу цю книжку з метою, щоб бачення Бога, Який не підведе навіть у найгірші часи, стало невід'ємною складовою нашого життя. Йдеться про дійсно погані, жахливі часи. Хто готовий зустріти Скорботу, яка вже близько?

Поклоніння й проповіді в наших церквах надто часто нам догоджають. Вони розніжують. Я не проти того, щоб друзі допомагали нам долати гіркі щоденні розчарування, через які ми відчуваємося нещасними. Біблія містить чимало мудрих слів, які заохочують це. Усе це добре. Саме так має поводитися любов. Мені потрібна ця допомога. Я хочу її. Для всього є час під небом, і для догоджання також. Але, безумовно, проповідь Божого слова мусить прагнути чогось більшого.

Наближаються глобальні катаклізми та особисті катастрофи. Я не вигадав це – так говорить Святе Письмо. «Ми маємо... через великі утиски увійти до Царства Божого» (Дії 14:22). «Якщо Мене переслідували, то й вас будуть переслідувати» (Івана 15:20). «Щоб ніхто не захитався серед цих труднощів. Адже ви самі знаєте, що на те ми призначені» (1 Солунян 3:3). «Всі, хто в Ісусі Христі бажає жити благочестиво, будуть переслідувані» (2 Тимофія 3:12). Ми «співспадкоємці Христа, якщо тільки з Ним страждаємо» (Римлян 8:17). «Ми самі, маючи зачаток Духа, самі в собі стогнемо, очікуючи всиновлення та викуплення нашого тіла» (Римлян 8:23).

«Ваш брат і спільник у скорботі»

Як пастор, я відпровадив стількох християн у їхню останню путь, що будь-який час не здаватиметься мені легким. Але насправді важкі дні ще попереду. Грядуть часи, що вже колись були – коли ми знов заговоримо так, як колись Іван на острові Патмос. І тоді, надсилаючи одне одному листи, ми без жодної театральності будемо їх підписувати: «Ваш брат і спільник у скорботі, у царюванні та в терпінні Ісуса» (Об'явлення 1:9). Мало хто тепер пише так на Заході, але саме це нас очікує.

Надходять часи, коли пастирі знову казатимуть до своєї пастви, як робили це вже колись: «Не бійся, що будеш страждати. Ось диявол кидатиме декого з вас до в'язниці, щоб ви були випробувані; і матимете утиски протягом десяти днів. Будь вірний аж до смерті, і Я дам тобі вінець життя» (Об'явлення 2:10). Я глибоко вдячний за християнську духовну і психологічну

допомогу, що зміцнює мій шлюб, але крім того мені потрібен пастир, який би сказав мені: «Диявол може вбити тебе, але не бійся. Ісус дасть тобі вінець життя».

Звір перемаже...

ненадовго

Разом з ласкавими словами щоденних благословень мені потрібно суворе попередження про те, що звір перемаже. Ненадовго. «І дано [звірові] вести бій зі святими й перемогти їх... аби той, хто лише не поклониться образу звіра, був убитий» (Об'явлення 13:7, 15). Мені потрібно попередження про те, що велика розпусниця Вавилон одного дня буде «сп'яніла від крові святих і від крові свідків Ісуса» (Об'явлення 17:6).

Про всі ці страхоття розповідає Біблія, Боже Слово. Де той пастир, який готує святих до подібного майбутнього? Що він відповість на наші питання? І яка відповідь може справдити піднесені та веселі настрої? Де ми почуємо: «І вони перемогли його кров'ю Агнця та словом свого свідчення, і не злюбили свого життя навіть до смерті» (Об'явлення 12:11)?

Наші насущні потреби

ось-ось зміняться

Той факт, що люди не відчувають потреби у подібній духовній поживі, не повинен закривати уста мудрому та люблячому пастиреві. Наші насущні потреби мають от-от кардинально змінитися. Пасторам краще випередити події, аби не було запізно. Розніжені люди не схочуть нікого слухати, коли зруйнується їхній світ. Натомість вони заціпеніють у сум'ятті, роз-

лютувавшись на Бога, Який би не мав допустити такого. «Якщо Бог саме такий, то чому ж ви не говорили нам?» – тоді спитають вони.

Мета цієї книжки не в тому, щоб задовольнити насущні проблеми, а щоб пробудити потреби, які скоро стануть насущними, а також зберегти вашу віру й зміцнити відвагу перед лицем звияжного зла. Це великі, глибокі, вагомі, переконливі істини – істини для часів воєн, епідемій та особистого горя. Ці істини викувані із заліза. Я знаю, що залізний лом не може приголубити зранене серце, але коли ваш власний автомобіль котиться на вас і от-от вас розчавить, холодний залізний лом, вчасно підставлений, може врятувати вам життя. А тоді згодом удома ви розповісте цю історію, і потечуть струмками сльози, а Ісус пригорне вас до Себе, коли ви будете хлипати з радості.

«Успіх» гріха в провидінні Божому

Моя мета – показати вам, що гріх чи зло, хоч які страшні та кричущі, ніколи не здатні звести нанівець непохитні Божі наміри возвеличувати Христа. Ні, моя мета набагато більша – продемонструвати, що ці кричущі гріхи не лише *не здатні* звести нанівець Божий намір щодо прославлення Христа; вони можуть «тріумфувати» фактично, але через дію незбагненого Божого провидіння водночас *сприяти* здійсненню Його благословенної мети. Ця істина – як залізо, що Бог бажає імплантувати в спину Свого народу перед тим, як віруючі спізнають найбільші лиха. Так, у належний час буде й ніжність. Але якщо хребет нашої віри зламається через те, що ми вважатимемо Бога злим чи

байдужим, хто радітиме Йому тоді, коли Він прийде до нас із ласкою?

Мета – це любов

Але кінець кінцем, як стане очевидно далі, моя мета полягає в тому, щоб дарувати вам силу й відвагу сповнитися ненастанної любові до всіх людей, і зокрема своїх ворогів (див. Матвія 5:43-44). Ця любов «усе переносить, усьому довіряє, завжди надіється, усе перетерпить» (1 Коринтян 13:7). А витерпіти доведеться багато. Без такого погляду на світ, що під верховенством Христа може впоратися з величезним злом і безупинними стражданнями, наша лють і жаль до самих себе знищать нас. Це протилежність любові. Якщо ми хочемо терпіти та зносити, не втрачаючи віри й надії, то нам слід побачити кричущі гріхи людської історії такими, якими їх бачить Бог.

Маю надію, що ця книжка допоможе вам. Насмілюся припустити, що історії про ці гріхи, переказані так, як їх подано в Біблії, будуть такими ж корисними, як і виклад богослов'я Божого провидіння. Ознайомившись з ними тут, ви будете мати більш ніж удосталь часу, щоб збагнути все їхнє значення, читаючи книжки, які значно більші від цієї.

Крізь невеличке віконце

Ця книжка мала. Але мої молитви за неї великі. Іноді якщо приблизити око, то навіть крізь найменший отвір можна побачити цілком новий світ. Не розмір віконця визначає, скільки ви зможете побачити.

ЗЛО ТРІУМФУЄ ТА ПРОГРАЄ

Це залежить від того, куди виходить вікно, і наскільки близько ви перебуваєте від нього, та чи прозоре скло. Невеличке віконце цієї книжки повернуто до Сина Божого та тріумфу Його слави, до якого призвели одні з найразючіших гріхів в історії. Склом у цьому вікні є Біблія. Якщо я не буду додержуватися того, чого навчає християнське Писання, то мене не варто й слухати. Маю надію, що ви підійдете близько до шибки, щоб та картина, яку ви побачите, була якнайширша.

